

Reablement intramuraal: Samen leren anders werken

Een leven waarin alles voor je geregeld wordt, zelfs het moment waarop je een kop koffie krijgt. Klinkt aantrekkelijk, maar hoe lang blijft dat leuk? Na anderhalve week in een all-inclusive resort verlangen de meesten alweer naar hun eigen ritme, keuzes en bezigheden. Nietsdoen verliest snel zijn glans. Waarom vinden we het dan wel vanzelfsprekend dat bewoners van een verpleeghuis nauwelijks zelf iets hoeven te beslissen, terwijl juist die eigen regie zoveel waarde heeft? Dit is waar het gedachtegoed reablement intramuraal om draait. We spraken met verschillende vertegenwoordigers van partijen die nauw betrokken zijn bij reablement intramuraal vanuit de regio Midden-Brabant, Mijzo en De Wever.

De omslag in denken

Het hart van reablement intramuraal ligt bij het teruggeven van eigen regie aan de cliënt. Petra Lepolder, directeur zorg cluster Midden bij Mijzo, legt uit: "Zorgprofessionals zijn van oudsher opgeleid met het idee dat goede zorg betekent: alles overnemen van de cliënt. Maar daarmee ontnemen we juist hun eigen regie." Reablement intramuraal kiest een andere route: zorg verlenen met de handen op de rug. Denk aan een professional die niet direct de jas van een cliënt dichtknoopt, maar geduldig wacht en ondersteunt waar nodig. Zo ontstaat ruimte voor cliënten om zelf te doen wat wél lukt en dat maakt een wereld van verschil. Niet alleen geeft het bewoners meer zingeving en plezier, ook draagt het een steentje bij aan het creëren van toekomstbestendige zorg. Zodra bewoners weer handelingen zelf uit kunnen voeren, heeft de zorg meer tijd over voor de intensieve zorgmomenten.

De beweging in de praktijk

Kelly van Beek – van Gorp, verpleegkundige en projectleider van reablement intramuraal bij Mijzo en Helga Broers, verpleegkundige en reabler bij De Wever, maken het omschakelproces van dichtbij mee. Zij merken aanvankelijk een twijfel bij zorgmedewerkers, "weer een project erbij". Dit verandert wanneer zorgprofessionals bekend raken met het concept en ze dit omarmen als nieuwe, blijvende werkwijze. "Zodra collega's ermee werken en het zelf zien, raken ze enthousiast, het is fijn om het gesprek met de bewoner aan te gaan en vanuit hun motivatie te werken", aldus Kelly en Helga.

Ook onder bewoners is er groot enthousiasme over dit gedachtegoed. De vraag "waar wilt u aan werken" of "wat wilt u nog graag" en "waar wordt u blij van" zet hen echt aan het denken, vertellen Helga en Kelly. Bovendien zorgt het soms ook voor een gevoel van competitie. Helga vertelt het verhaal van twee dames die tijdens een bijeenkomst zaten te kletsen. Toen een van de twee vrouwen erachter kwam dat de ander zelf haar bed opmaakte, wakkerde dit nieuwe motivatie aan om het ook te kunnen, "Ja maar als jij dat kan, wil ik dat ook kunnen!". Precies deze intrinsieke motivatie is wat reablement intramuraal zo succesvol maakt.

De gedrevenheid om opnieuw handelingen aan te leren om een stuk zelfstandigheid terug te krijgen. Mevrouw Passier, een bewoonster van De Wever heeft uitgelegd wat deze nieuwe manier voor haar betekent. Haar ervaringen zijn terug te zien in [deze video](#).

Naast mooie voorbeelden van fysieke handelingen, zoals het zelf in- en uit bed stappen, zelfstandig naar het toilet gaan en elkaar helpen om eten te maken, leidt reablement intramuraal ook tot andere, indirectere vormen van zelfstandigheid. Zo vertelt Petra over een bewoner die in december een Sinterklaaspak in de hoek zag liggen. Deze meneer heeft vroeger jarenlang Sinterklaas gespeeld. Toen de zorgmedewerkers vroegen of hij dit jaar Sinterklaas wilde spelen, leefde hij op: hij trok het pak aan en heeft een geweldige dag beleefd.

Samen leren en begeleiden

Bewustwording is het belangrijkste onderdeel van reablement intramuraal, beamen Petra, Helga, Kelly en ook Nanette Raaijmakers, regionaal projectleider reablement intramuraal. De knop moet om bij zorgmedewerkers om te begrijpen dat goede zorg niet gelijk staat aan alles overnemen: "van het goed doen naar het goede doen", aldus Helga. Dit kan een lastige stap zijn, aangezien aangeleerde handelingen niet zo snel vervangen worden. Daarnaast vergt het gaan werken met reablement intramuraal veel kennis en doorzettingsvermogen. Het is echter zonde als iedereen het wiel opnieuw moet uitvinden, daarom is er het Lerend Netwerk. Een keer per zes weken komen betrokken zorgprofessionals uit verschillende organisaties samen om elke keer een nieuw onderwerp dat verbonden is met reablement intramuraal te bespreken.

Ook is een hulpstructuur een belangrijke succesfactor. Een coach die de zorgteams kan aansturen en door de verschillende fases van een grote gedragsverandering heen kan begeleiden is van groot belang.

Stip op de horizon

Het uiteindelijke doel is dat de gedachte achter reablement intramuraal vanzelfsprekend wordt, eerst in de regio en uiteindelijk door heel Nederland. Kelly en Helga benadrukken: "Ga het vooral gewoon doen! Begin klein, het hoeft niet direct perfect, maar doe het voor het geluk van de bewoners." Daarom nodigen zij collega's uit om vooral mee te komen kijken. Want alleen lezen blijft abstract; pas wanneer je meeloopt met een collega die reablement toepast en het ziet in de praktijk, ervaar je wat het echt betekent.

De grootste inspiratiebron? Vaak zijn dat de zorgprofessionals zelf, die met hun enthousiasme hun team en organisatie in beweging zetten. Komen bij jou al ideeën op hoe je dit binnen je eigen organisatie kunt oppakken? Sluit je dan aan bij het Lerend Netwerk en neem contact op met Nanette Raaijmakers via n.raaijmakers@dewever.nl.